

Parlamentul României

Senat

EXPUNERE DE MOTIVE

LEGE

privind completarea art. 378 din Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal precum și pentru completarea art. 530 din Codul Civil, adoptat prin Legea nr. 287/2009.

Interesului superior al copilului este principiul ar trebui să stea la baza reglementarilor cu privire la drepturile copilului, atât în dreptul internațional cât și în cel intern. Astfel, normele de drept urmăresc respectarea tuturor drepturilor copilului și implicit reglementează anumite măsuri speciale de asistență, protecție și ocrotire, în primul rând prin părinți, dar și prin intermediul unor instituții ale statului.

În cazul divorțului părinților, recunoscut ca fiind unul dintre cele mai traumatizante evenimente familiale, cei mai afectați sunt copiii, care sunt puși în situația de a alege emoțional între cei doi părinți.

În acest context emoțional complicat pentru copil, interesul superior al acestuia trebuie să primeze în toate aspectele care decurg din procedura divorțului, inclusiv în ce privește stabilirea obligației de întreținere a acestuia.

Obligația legală de întreținere are atât o componentă materială, cât și una spirituală. Așa cum s-a subliniat în doctrină, această obligație are un caracter mult mai complex decât simpla obligație a părintelui de a-i asigura copilului cele necesare traiului, aceasta vizând și educația, pregătirea profesională, activități extrașcolare, spirituale, precum și alte necesități social-culturale, ori care țin de sănătatea acestuia.

În acest context, valoarea indemnizației de întreținere trebuie stabilită astfel încât să se garanteze că nivelul de trai al copilului nu va avea de suferit după divorț, și va rămâne, în esență, identic cu cel al părinților.

Realitatea socială ne arată însă că există nenumărate cazuri în care părintele obligat să asigure acest venit pentru copil nu-și declară veniturile, ori și le ascunde, cu rea credință, pentru a se sustrage obligației plății pensiei de întreținere, lezând astfel, în mod clar, principiul *ocrotirii interesului superior al copilului*.

Propunerea legislativă prin care se completează Codul Penal urmărește să garanteze pentru copil obținerea surselor financiare necesare traiului, educației și pregătirii sale profesionale, activităților extrașcolare; precum și a altor nevoi sociale, raportat la posibilitățile financiare reale ale părintelui care datorează întreținerea.

Prin propunerea de completare a Codului Penal se sancționează fapta părintelui de a nu-și declara veniturile ori de a și le ascunde, total sau parțial, în procesul de stabilire sau actualizare a pensiei de întreținere. Considerăm ca pericolul social al faptelor ce dorim să fie incriminate este mai mare, deoarece prejudiciul neplății pe 3 luni este mai mic decât intenția ascunsă de a nu plăti pentru viitor, prin inducerea în eroare a instanței de judecată la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere. Actualmente, legea penală pedepsește reaua credință în neîndeplinirea obligației de întreținere sau în neplata pensiei de întreținere, însă nedeclararea sau ascunderea veniturilor pentru a împiedica instanța să îi calculeze în mod corect pensia de întreținere nu este pedepsită de lege, deși conține aceeași intenție infracțională de a nu plăti.

Aceste modificări au rolul, pe de o parte, de a preveni astfel de situații, în care părintele care datorează întreținerea nu-și declară, ori își declară doar parțial veniturile, sau și le ascunde, și, pe de altă parte, de a le sancționa, atunci când aceste situații apar, pentru ca în final cuantumul pensiei de întreținere să reflecte veniturile reale obținute de părinte iar copilul să beneficieze de resurse financiare suficiente și adecvate nevoilor sale, atingându-se astfel, principiul ocrotirii interesului superior al copilului.

Forma actuală a alin. (1) al articolului 378 din Codul Penal este următoarea:

“Abandonul de familie

(1) Săvârșirea de către persoana care are obligația legală de întreținere, față de cel îndreptățit la întreținere, a uneia dintre următoarele fapte:

- a) părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, expunându-l la suferințe fizice sau morale;*
- b) neîndeplinirea, cu rea-credință, a obligației de întreținere prevăzute de lege;*
- c) neplata, cu rea-credință, timp de 3 luni, a pensiei de întreținere stabilite pe cale judecătorească, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.”*

Forma rezultată în urma completării alin. (1) al articolului 378 din Codul Penal va fi următoarea:

“Abandonul de familie

(1) Săvârșirea de către persoana care are obligația legală de întreținere, față de cel îndreptățit la întreținere, a uneia dintre următoarele fapte:

- a) părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, expunându-l la suferințe fizice sau morale;*
- b) neîndeplinirea, cu rea-credință, a obligației de întreținere prevăzute de lege;*
- c) neplata, cu rea-credință, timp de 3 luni, a pensiei de întreținere stabilite pe cale judecătorească,*
- (d) nedeclararea cu rea-credință sau ascunderea, totală sau parțială, a veniturilor, în procedura stabilirii sau actualizării pe cale judecătorească a pensiei de întreținere,*

se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.”

Deasemenea, în acord cu motivele mai sus prezentate, apreciem că se impune și schimbarea modului de administrare a probelor în procesele de stabilire pe cale judecatorească a pensiei de întreținere.

Conform art. 249 din Codul de Procedură Civilă, *„Cel care face o susținere în cursul procesului trebuie să o dovedească, în afară de cazurile anume prevăzute de lege.”*, singurul caz în care sarcina probei este inversată fiind cel prevăzut de art. 272 din Codul Muncii, potrivit căruia *“Sarcina probei în conflictele de muncă revine angajatorului, acesta fiind obligat să depună dovezile în apărarea sa până la prima zi de înfățișare.”*

Asadar, în prezent, regula este că probele pentru stabilirea pensiei de întreținere trebuie produse de reclamant, adică exact de acel părinte la care copilul rămâne în grijă. Apreciem însă că este împovăraător să lași în sarcina reclamantului proba veniturilor celuilalt, și de cele mai multe ori chiar imposibil de realizat acest lucru, în condițiile în care reclamantul nu are acces la astfel de informații. Completarea articolului 530 din Codul Civil ar răsturna însă această obligație în sarcina pârâtului, singurul în măsură să cunoască care îi sunt veniturile, și care, în lumina noii propuneri de completare a art. 378 din Codul Penal, va fi obligat să-și declare toate veniturile ce vor sta la baza calculului pensiei de întreținere, sub presiunea comiterii unei fapte penale.

În prezent, art. 530 din Codul Civil are următoarea formă:

„ART. 530 Modalitățile de executare

(1) Obligația de întreținere se execută în natură, prin asigurarea celor necesare traiului și, după caz, a cheltuielilor pentru educare, învățatură și pregătire profesională.

(2) Dacă obligația de întreținere nu se execută de bunăvoie, în natură, instanța de tutelă dispune executarea ei prin plata unei pensii de întreținere, stabilită în bani.

(3) Pensia de întreținere se poate stabili sub forma unei sume fixe sau într-o cotă procentuală din venitul net lunar al celui care datorează întreținere. Dispozițiile art. 529 alin. (2) și (3) rămân aplicabile.”

Forma rezultată în urma completării articolului 530 din Codul Civil va fi următoarea:

„ART. 530

Modalitățile de executare

(1) Obligația de întreținere se execută în natură, prin asigurarea celor necesare traiului și, după caz, a cheltuielilor pentru educare, învățatură și pregătire profesională.

(2) Dacă obligația de întreținere nu se execută de bunăvoie, în natură, instanța de tutelă dispune executarea ei prin plata unei pensii de întreținere, stabilită în bani.

(3) Pensia de întreținere se poate stabili sub forma unei sume fixe sau într-o cotă procentuală din venitul net lunar al celui care datorează întreținere. Dispozițiile art. 529 alin. (2) și (3) rămân aplicabile.”

(4) Sarcina probei în litigiile privind plata pensiei de întreținere revine paratului, acesta fiind obligat să depună dovezile privind veniturile sale până la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, sub sancțiunea săvârșirii infracțiunii de abandon de familie, prevăzută de art. 378, al. 1, litera d din Codul Penal.”

Așadar, în contextul arătat mai sus, apreciem că se impun reglementări legale suplimentare, care să sancționeze comportamentul abuziv al părintelui care omite voit să-și declare veniturile în vederea stabilirii pensiei de întreținere, ori și le ascunde, atentând, astfel, la siguranța și bunăstarea propriului copil, precum și să ușureze modalitatea de probare a veniturilor în scopul stabilirii pensiei de întreținere, prin completarea atât a alineatului 1 al art. 378 din Codul Penal cât și a art. 530 din Codul Civil, noile prevederi urmărind, pe de o parte, să sancționeze comportamentele abuzive ale părinților care se sustrag de la obligațiile legale de întreținere față de copiii lor, fiind de natură să asigure o protecție efectivă a celui aflat în întreținere, față de eventualele încercări de sustragere a părintelui de la obligația legală de întreținere, iar pe de altă parte, să eficientizeze procesul de stabilire a pensiei de întreținere prin stabilirea în sarcina pârâtului a obligației de a depune dovezile veniturilor sale, pârâtul fiind, în acest caz, singurul în măsură să cunoască și să declare astfel de venituri.

Inițiator

Virgil-Marius BOB

Senator USR

TABEL SEMNĂTURI

Propunere legislativă pentru completarea art. 378 din Codul penal, adoptat prin Legea nr. 286/2009, precum și pentru completarea art. 530 din Codul Civil, adoptat prin Legea nr. 287/2009

NR.	DEPUTAT/ SENATOR	SEMNĂTURĂ	PARTID
	CRISTI BEREA		USR
	SPĂTARU ELINA SIMONA		USR
	KOVACS IRINA ELISABETA		USMR
	DINICA SIMILA-MONICA		USR
	AUCA DRAGU		USR
	SARAU AMBROZIE-IRINEU		USR
	MURESAN CLAUDIU		USR.
	Cosmin-Marian Poperaș		Neafiliat
	VIOOC COSTEL		USR.
	SEBASTIAN CEZNIC		USR
	PALATIU SEBASTIAN		USR
	Oprișoru Harel		USR.
	Mizescu Noroaly		USR
	MEGOI EUGEN REMUS		USR
	Bodea Marius		USR.
	MORGHIER LAURIA		PSD
	RUJAN ION CRISTINEL		PSD

TABEL SEMNĂTURI

Propunere legislativă pentru completarea art. 378 din Codul penal, adoptat prin Legea nr. 286/2009, precum și pentru completarea art. 530 din Codul Civil, adoptat prin Legea nr. 287/2009

NR.	DEPUTAT/SENATOR	SEMNĂTURĂ	PARTID
1	Jodasra Beniamin		USR
2	Badea Mihai Alexandru		USR
3	BOTEZ MIHAI-CĂTĂLIN		USR
4	EUGEN TERENCE		USR
5	MALARNEANU FILIP		USR
6	MOLNAR RADU-IULIAN		USR
7	GIURGIU ADRIAN		USR
8	Lăeșt Ion Marian		USR
	Diana Stoica		USR
	DIANA BOZOIANU		USR
	VIOREL BĂLĂREȚU		USR
	MALARNEANU FILIP		USR
	POLLYANNA HANGAN		USR
	BLASA DANIEL		USR
	POȘTICA ANDREI		USR
	DANA SILVIA JOLIV		USR

